MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 42: Kreacje, stroje, czy można się ubrać w historię?

Tematyka

Program dotyczy kulturowego i historycznego znaczenia strojów, ubiorów i kreacji. Dyskutantki zwracają uwagę na kwestie związane z symboliką oraz estetyką strojów przynależnych różnym epokom oraz grupom społecznym.

!

Wykorzystaj w przygotowaniu swoich wykładów lub lekcji szkolnych poniższe propozycje oraz program:

- cały odcinek:
  https://youtu.be/JxC28y_TZfc
- zwiastun programu:
  https://youtu.be/TIpEtrIUv_8

Zagadnienia wstępne

Proponuje się rozpoczęcie bloku zajęć od swobodnej dyskusji na temat czy strój w życiu człowieka jest istotny i dlaczego przywiązywanie wagi do ubioru może mieć znaczenie. Następnie, praca w grupach, podczas której uczestnicy mają za zadanie wypisać jak największą liczbę nazw strojów wszelakiego rodzaju.

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 42: Kreacje, stroje, czy można się ubrać w historię?

Część 1/3:
Co mówi nam ubranie?

Emisja pierwszej części programu: **(0:00–12:56)**

Pytania i zagadnienia do dyskusji

1. Co oznacza, że ubiory i stroje z epoki mogą dużo powiedzieć o duchu i charakterze tej epoki? Proszę podać przykłady.
2. Czym charakteryzują się stroje krakowskie?
3. Co w przypadku tradycyjnych strojów regionalnych, jak choćby krakowskich, świadczyło o tym, że kobieta była mężatką?
4. Jaka ozdoba szyi jest najbardziej charakterystyczna dla stroju krakowskiego?

[1]

Zespół Regionalny MOGILANIE z Mogilan. Stroje Krakowiaków od Dobczyc

Bransoleta z czasów powstania styczniowego [2]

5. Jak można interpretować kolorystykę ubiorów? Jakie są funkcje czy też płaszczyzny operowania kolorem?
6. Jakie znaczeniem w ubiorze może mieć kolor czarny?
7. Z jakim krajem i regionem wiąże się czarna biżuteria wytwarzana z gagatu?
8. Z jakim okresem w historii Polski wiąże się przedstawiona na zdjęciu biżuteria? Jaka jest symbolika kolorystyki?

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 42: Kreacje, stroje, czy można się ubrać w historię?

9. W jakim kraju kolorem żałobnym jest biały?

10. Z jakim kręgiem kulturowo-religijnym wiązała się czarna suknia ślubna (z białym welonem)?

[3]

Białe okrycia wierzchnie w czasie procesji żałobnej, Japonia, przeł. XIX-XX w.

[4]

Panna młoda w czarnej sukni ślubnej, USA, koniec XIX w.

Część 2/3:

Czy strój rządzi człowiekiem?

Emisja drugiej części programu: **(12:56–24:56)**

Zagadnienia do dyskusji i pytania:

11. W jakim sensie możemy powiedzieć, że strój determinuje zachowanie?

12. Czym różni się toga profesorska od togi doktorskiej?

13. Czym się różni biret od beretu? Kto w oficjalnych strojach uczelnianych używa do tóg biretów, a kto beretów?

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 42: Kreacje, stroje, czy można się ubrać w historię?

Część 3/3:
Ubierz się w historię

Emisja trzeciej części programu: **(24:56–40:05)**

Pytania i zagadnienia do dyskusji

14. Jaka może być współcześnie funkcja odwoływania się do, czy też ubierania strojów historycznych bądź inspirowanych historycznie?

15. Jak współcześnie wygląda konwencja ubierania się stosownie do płci? Czy następują tu jakieś zmiany?

16. Kiedy i w jakich okolicznościach historycznych zostało przełamane społeczne tabu jeśli chodzi o zakładanie przez kobiety ubrań uważanych za męskie?

17. Na zdjęciu budynek pierwszego na świecie muzeum kostiumu. Co to za muzeum i gdzie się mieści?

18. Dlaczego historycznie stroje kobiece miały na celu eksponowanie atrybutów kobiecości, a stroje męskie atrybutów męskości? Czy były bądź są od tego odstępstwa?

19. Jaki był formalny powód ostatecznego skazania Joanny D'Arc na śmierć?

20. Jakie znaczenie ma ubiór jeśli chodzi o kształtowanie wizerunku osoby?

Platt Hall, Manchester, 2010 [5]

Joanna d'Arc [6]

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 42: Kreacje, stroje, czy można się ubrać w historię?

21. Jak nazywa się odzienie przedstawione na grafice? Jaka jest bardziej potoczna nazwa tego ubrania?

22. Kiedy i dlaczego mężczyźni przestali nosić buty na obcasach?

[7] Książę Medinacelli w szustokorze

Podsumowanie

1. Słownik postaci i terminów:

gagat (dżet) – bitumiczna odmiana węgla brunatnego. Tradycyjnie wykorzystywany do wyrobu biżuterii żałobnej. Szczególnie ta gałąź jubilerstwa jest popularna w Santiago de Compostella.

biret – niewielkie, najczęściej kwadratowe, usztywnione nakrycie głowy. Często jego forma i kolor związane są z funkcją pełnioną przez osobę noszącą.

beret – miękkie, okrągłe i płaskie nakrycie głowy.

Joanna D'Arc – żyjąca w latach 1412–1431 francuska bohaterka narodowa, święta kościoła katolickiego, patronka Francji. W 1429 roku na czele wojsk francuskich doprowadziła do wyzwolenia Orleanu oblężonego przez siły angielskie, co w toku dalszych działań wojennych, również inspirowanych przez Joannę D'Arc, doprowadziło do wyzwolenia znacznej części okupowanego francuskiego terytorium oraz koronacji popieranego przez nią króla Karola VII. W 1930 podczas jednej z potyczek została pojmana i przekazana Anglikom. Podczas sfingowanego i stronniczego procesu została uznana za winną herezji i skazana na karę śmierci.

2. Cele dydaktyczne:

- Poszerzenie wiedzy dotyczącej miejsca ubioru w życiu ludzi (odniesienie do PRK P6S_WG)
- Poszerzenie wiedzy dotyczącej symboliki ubioru odniesienie do PRK P6S_WK)

3. Sugerowana literatura uzupełniająca:

L. Rotter, *Z wieszaka historii. Ubiór jako element kodu kulturowego*, Avalon 2023

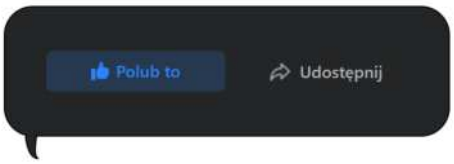
F. Boucher, *Historia mody: dzieje ubiorów od czasów prehistorycznych do końca XX wieku*, Arkady 2012

Historia mody, red. M. Fogg, Arkady 2022

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 42: Kreacje, stroje, czy można się ubrać w historię?

Korzystając z materiałów, nie zapomnij o subskrypcji kanału „**Historia dzieje się!**” na Youtube:
https://www.youtube.com/@historiadziejesie2380
(obok przycisku „subskrybuj” naciśnij też dzwoneczek, by dostawać informacje o nowych odcinkach)

Prosimy – zalajkuj profil Facebookowy „**Historia dzieje się!**” i daj znać innym, jeśli program Ci się podobał (udostępnij):
https://www.facebook.com/Historiadziejesie

Materiały dydaktyczne opracował: dr Konrad Oświecimski
Opracowanie graficzne: Joanna Zawadzka

Publikacja sfinansowana ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „Nauka dla Społeczeństwa” nr projektu NdS/537149/2021/2022, kwota finansowania 873 080 zł (całkowita wartość projektu).

zespół kierujący projektu:
dr Paweł Nowakowski
dr Łukasz Burkiewicz
dr Konrad Oświecimski
mgr Tomasz Konturek

Fundacja Ignatianum

Wykorzystane materiały ilustracyjne:

[1] Zespół Regionalny MOGILANIE z Mogilan. Stroje Krakowiaków od Dobczyc. Artykuł Ewy Rossal na temat strojów Krakowiaków Zachodnich, źródło: etnozagroda.pl, https://www.etnozagroda.pl/krakowiacy/stroacute-j-i-ubioacute-r-codzienny-krakowiakoacute-w-zachodnich (fair use) ..... str. 2

[2] Bransoleta z czasów powstania styczniowego. Muzeum Narodowe w Kielcach, źródło: mnki.pl, https://mnki.pl/pl/obiekt_tygodnia/2012/pokaz/148,bransoleta_z_czasow_powstania_styczniowego,3 (fair use) ..... str. 2

[3] Białe okrycia wierzchnie w czasie procesji żałobnej, Japonia, przeł. XIX-XX w., https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kusakabe_Kimbei_-_19_Japanese_Funeral.jpg ..... str. 3

[4] Panna młoda w czarnej sukni ślubnej, USA, koniec XIX w., https://en.m.wikipedia.org/wiki/File:Wed-dress-001.jpg ..... str. 3

[5] Platt Hall, Manchester, 2010, aut. Rusholmeruffian, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Museum_of_Costume_in_Plattfields_Park.jpg (lic. CC Attribution-Share Alike 3.0 Unported) ..... str. 4

[6] Joanna d'Arc, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Joan_of_Arc_miniature_graded.jpg ..... str. 4

[7] Książę Medinacelli w szustokorze, https://pl.wikipedia.org/wiki/Szustokor#/media/Plik:Voet-duque_de_medinacelli-prado.jpg ..... str. 5